

UDK: 070.1:654.19-057.875(497.5)

Izvorni znanstveni rad

STUDENTSKI RADIO U HRVATSKOJ – STUDIJA SLUČAJA EMISIJE MALO KULTURE, MALO TURIZMA¹

Tijana Vukić

Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Republika Hrvatska

tijana.vukic@unipu.hr

Anita Šulentić

Poslijediplomski doktorski studij Mediji i komunikacija

Sveučilište Sjever Varaždin

Republika Hrvatska

ansulentic@unin.hr

---

¹ Rad je nastao u okviru institucionalnog projekta Radio za mlade u Hrvatskoj Fakulteta za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli koji se provodio od prosinca 2019. do prosinca 2020. godine.

SAŽETAK

Svrha ovog empirijskog rada je pokrenuti znanstvenu raspravu o studentskom radiju u Hrvatskoj, a središnji cilj utvrditi je li, na primjeru studije slučaja studentske radijske emisije Malo kulture, malo turizma, radijska redakcija adekvatna metoda učenja radijskog novinarstva u okviru izvannastavne aktivnosti za studente koji se ne obrazuju za novinare. Pri tome su korištene metodološka triangulacija, triangulacija podataka te teorijska i interdisciplinarna triangulacija. Pošlo se od teorijskog stajališta da je primarna misija studentskog radija obrazovna gdje je on definiran kao medij zajednice, a studentske su aktivnosti analizirane u okviru interpretativno-konstruktivističke pedagoške paradigme i medijskog obrazovanja. Podaci su prikupljeni različitim kvalitativnim znanstvenim metodama (sudioničko promatranje, intervjuiranje i analiziranje) iz različitih primarnih i sekundarnih izvora (mentori, studenti, medijski sadržaj i sadržaj znanstvenih radova). Utvrđeno je da kultura studentskog radija u Hrvatskoj nije bogata te da, i za studente drugih profila, rad u radijskoj redakciji može rezultirati višestrukim obrazovnim ishodima, stjecanjem radijskih, medijskih i cjeloživotnih kompetencija te kvalitetnim medijskim sadržajima važnim za akademsku i lokalnu zajednicu zbog čega je važno nastaviti istraživati i unapređivati studentski radio u Hrvatskoj.

Ključne riječi: izvannastavna aktivnost, metode učenja, obrazovanje za radio, studentski radio, studija slučaja.

UVOD

Znanstveno su potvrđene višestruke dobrobiti koje studentima, visokoškolskoj ustanovi, ali i zajednici donosi studentski radio. Dok je u svijetu iznimno popularan, Hrvatska je jedna od zemalja u kojoj kultura studentskoga radija nije posebno razvijena pa danas broji tek pet studentskih radijskih postaja i osam studentskih radijskih emisija na nestudentskim radijima.²

Unatoč tomu što je od osnutka prvog studentskog radija u Hrvatskoj prošlo gotovo četvrt stoljeća, to dosad nije bio predmet znanstvenog istraživanja. Ovu studiju potaknula je upravo ta praznina; nedostatak znanstvenog interesa i informacija o studentskom radiju u Hrvatskoj uopće.

Osim što se ovim radom, dakle, želi odrediti pozicija studentskog radija u Hrvatskoj, proučava se i obrazovni potencijal radijske emisije za studente koji ne studiraju novinarstvo. Pri tome se polazi od ideje da je fokus studentskog radija – obrazovanje (Newman, 2009) za što se teorijsko uporište pronalazi u dvije discipline – komunikacijskoj i pedagoškoj. Dok se u nas novinarska kvalifikacija može steći na petnaestak studijskih programa koji, uz obveznu praksu u medijskim poduzećima, omogućavaju i uvježbavanje radijskog novinarstva u okviru studentskih radijskih postaja matičnih sveučilišta, mnogo je manje onih institucija koje studentski radio vide kao važan dio općeg medijskog obrazovanja. Budući da se stjecanje radijskih kompetencija uvijek može proučavati u smislu ishoda i kvalitete, istraživački interes bi, uz one za buduće novinare, ravnopravno trebale biti i kompetencije studenata sveučilišnih studija koji ne studiraju studijske programe iz komunikacijskih znanosti primarno zbog toga što ih je većina neophodna za aktivno sudjelovanje u današnjem premreženom i multimedijskom digitalnom poslovnom okruženju.

FENOMEN STUDENTSKOG RADIJA

U predmetnoj literaturi se kao prvi studentski radio koji je emitirao s visokoobrazovne ustanove uopće navodi 9XM sa Sveučilišta Wisconsin u SAD-u 1912. godine (Ibrahim i Mishra, 2016). Danas ih, prema različitim aktualnim popisima studentskog radija (npr. Wikipedia, bez dat.)³, diljem svijeta ima više stotina pa se može zaključiti da je riječ o iznimno raširenom medijskom fenomenu.

---

2 Istovremeno, prema podacima Agencije za elektroničke medije (2020), hrvatska radiodifuzija je iznimno bogata; broji 141 FM koncesionara (komercijalne i neprofitne radijske postaje), 10 postaja Hrvatskog radija (javni servis) te 22 e-radija.

3 Premda Wikipedia nije uobičajeni izvor podataka u znanstvenim radovima, ovdje ga se koristilo samo s ciljem da se ilustrira količina radijskih postaja na razini svijeta budući da ista informacija u trenutku provođenja istraživanja nije bila dostupna u relevantnim izvorima podataka.

U hrvatskom jeziku se za označavanje studentskih aktivnosti povezanih s radiom kao medijem koristi opća sintagma studentski radio te specifične studentska radioemisija i studentska radijska postaja prema engleskom nazivu student radio (station) raširenom u Ujedinjenom kraljevstvu (Fleming, 2002), dok se u SAD-u uvriježeno koriste pojmovi college radio (station) i campus radio (station) (Sterling, O'Dell, 2009). Pojam studentski radio nerijetko se povezuje sa studentima kao DJ-evima (voditeljima) ili mladim glazbenicima (Slotten, 2008; Newman, 2009; Schnitker, 2016) i zapravo upućuje na više pojava: (1) studentske radijske postaje, (2) studentske radijske emisije te (3) studentski volonterski ili honorarni angažman u radijskim emisijama drugog karaktera. U svim slučajevima riječ je o stvaranju programa, produkciji i emitiranju radijskih sadržaja koje, pod mentorstvom nastavnika ili člana stručnog osoblja (Newman, 2009), „obično vode entuzijastični studenti volonteri kako bi studentima pružili studentske usluge“ (Fleming, 2002, 5).

Studentski radio se u ovom radu proučava kao dio studija medija zajednice koje upućuju na tri ključne veze – demokratizaciju medija koja podrazumijeva obogaćivanje glasova u medijskom prostoru stvaranjem novih publika i sadržaja kao impuls decentralizacije medija; aktivnosti civilnog društva kao što su udruživanje, inkluzija i umrežavanje građana u grupe s obzirom na pojedine afinitete kojima se razvija civilno društvo i potiče društvena kohezija te simboličku izgradnju zajednice koja se manifestira u obliku iskustva solidarnosti i zajedništva (Howley, 2013). Dakle, kao radio zajednice (eng. community radio), studentski radio je „važan društveni faktor u razvijanju demokracije i sustava informiranja svake (demokratske) države“ (Pralica, 2011, 168) i u najvećem broju slučajeva je neprofitni radio kojega stvaraju volonteri, a za koji se može reći da ima jasno programsko usmjerenje – edukativni, informativni, zabavni i/ili glazbeni program, a emitira lokalno za točno određenu ciljnu skupinu (Newman, 2009; Mučalo, 2010). Premda je radio zajednice kao dio trećeg medijskog sektora u Europi u porastu (Mučalo, 2010), u Hrvatskoj se takva vrsta radiodifuzije još uvijek nije pozicionirala kao ravnopravna komercijalnom FM radiju i javnom medijskom servisu (Mučalo, 2020). Važnost studentskog radija u kulturnom kontekstu prepoznao je još prije dvadeset godina UNESCO naglašavajući da se bavi „lokalnim pitanjima na lokalnom jeziku ili jezicima; relevantan je za lokalne probleme i nedoumice; a njegov je cilj pomoći zajednici da se socijalno, kulturno i ekonomski razvija“ (Fraser, Restrepo Estrada, 2001, 5). Njegova prednost u odnosu na druge vrste radijskih postaja jest da je, kao neprofitna vrsta emitera, oslobođen pritiska oglašivača i drugih interesnih skupina što ujedno omogućuje potpuno iskorištavanje obrazovnog potencijala.

STUDENTSKI RADIO U HRVATSKOJ

U znanstvenim knjigama i radovima se Fakultet političkih znanosti u Zagrebu navodi kao prvi koji je 1996. godine u Hrvatskoj osnovao Radio Student, na taj način iskoristivši „mogućnost osnivanja neprofitnog radija, postao koncesionarom lokalnog radija (emitiranje za dio grada Zagreba) namijenjenog praktičnoj izobrazbi“ budućih novinara (Mučalo, 2010, 180), a studentski radio BB iz Splita kao prvi studentski e-radio koji su 2008. godine pokrenuli studenti koji se ne obrazuju za novinare (Pralica, 2011). Na listi studentskih radija u svijetu navedene su tek dvije radijske postaje iz naše zemlje - Radio student i UNIDU radio (Wikipedia, bez dat.).

Iz navedenih je podataka očito da cjelovitog i sveobuhvatnog popisa studentskog radija u Hrvatskoj u trenutku provođenja ovog istraživanja nije bilo što je predstavljalo svojevrsni istraživački izazov. Stoga se pristupilo sustavnoj pretrazi koja je rezultirala popisima u Tablici 1 i Tablici 2.

Tablica 1. Studentske FM radijske postaje u Hrvatskoj u 2020. godini

Naziv	Visokoobrazovna ustanova	Frekvencija (FM)	Audio-streaming na mrežnoj stranici radija	Vrsta i područje koncesije	Radio u Knjizi AEM-a	Realizatori programa
Radio Student	Fakultet političkih znanosti Sveučilište u Zagrebu	100,5	radiostudent.hr	Dio Grada Zagreba (gradska)	DA	Studenti Novinarstva
Studentski radio UNIOS	Sveučilište u Osijeku	107,8	radio.unios.hr	Grad Osijek (gradska)	DA	Svi studenti Sveučilišta
UNIDU radio	Sveučilište u Dubrovniku	97,5	uniduradio.com	Dio Grada Dubrovnika (gradska)	DA	Studenti Medija i kulture društva

Tablica 2. Studentski e-radio u Hrvatskoj u 2020. godini

Naziv	Visokoobrazovna ustanova	Mrežna stranica e-radija	Radio u Knjizi AEM-a	Realizatori programa
Radio Kampus	Sveučilište u Splitu	radiokampus.com.hr	NE	Svi studenti Sveučilišta
Radio Pressedan	Sveučilišni centar Koprivnica Sveučilišta Sjever	pressedan.unin.hr	DA	Studenti Novinarstva

Dok su, kao i drugdje u svijetu, neke hrvatske studentske radijske postaje dobile zemaljsku koncesiju za emitiranje (FM) i postepeno iskoristile prednosti i mogućnosti interneta te omogućile audio-streaming (emitiranje radijskog programa na internetu u stvarnom vremenu) putem mrežne stranice, što je postao glavni oslonac kako studentskih tako i svih drugih radijskih redakcija (Narro, Hornsby, 2020), preostale postaje program distribuiraju isključivo putem interneta (e-radiji). Osim Radio Studenta, dubrovački radio usmjeren radioničkoj nastavi i koprivnički radio namijenjen učenju internetskog i radijskog novinarstva služe obrazovanju budućih novinara. Splitska i osječka radijska postaja otvorene su za sve studente koji se žele usavršiti u radijskom novinarstvu čime se posebno ističe jačanje suradnje sveučilišnih sastavnica i studenata studija različitih usmjerenja.

Što se studentskih radijskih emisija u radijskim programima nestudentskih radijskih postaja tiče (gradskih, općinskih, županijskih, regionalnih i nacionalnih) i posljednji je dostupni popis iz 2013. (srednja.hr, 2013) trebalo aktualizirati (Tablica 3).

Tablica 3. Studentske radioemisije u suradnji s nestudentskim radijskim postajama u Hrvatskoj u 2020. godini

Naziv studentske radioemisije	Radiopostaja	Grad	Zemaljska frekvencija (MHz)
Brtva glave	HR - Radio Osijek	Osječka regija	102,8; 105,3; 99,3; 105,8; 102,4; 102,0; 105,6
Kroz Bolonju i prašumu	HR - Radio Split	Splitska regija	102,0; 100,2; 88,4; 101,0; 105,3; 104,5 i 105,8
Malo kulture, malo turizma	Radio Maestral	Grad Pula	95,4
Radio Sova	HR - Radio Rijeka	Riječka regija	94,5; 97,9; 104,0; 97,9; 107,4; 102,7; 107,5; 101,7; 95,1; 104,7
S druge strane katedre	ICV Radio Virovitica	Virovitičko-podravska županija	92,9; 93,7; 91,8; 96,3
S4S Radio	Radio Sunce	Šire područje Grada Splita	90,9 ili 92,9
Status: Student	Radio 057	Grad Zadar	91,0
Radio x-ica ⁴	HR - Radio Pula	Pulska regija	96,4; 96,3; 93,9; 93,8; 100,0; 103,8; 101,3; 94,2

4 Radio x-ica je realizirana na temelju ugovora o suradnji Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli s Hrvatskom radio televizijom Radio Pulom kojom se teži prikazati studentski život i teme povezane sa studiranjem široj zajednici iako je primarno usmjerena mladima, prije svega studentima (HRT Radio Pula, bez dat.). U njejoj realizaciji sudjeluju studenti cijelog sveučilišta.

Suradnja studenata s nestudentskim radijskim postajama u skladu je s tradicijom zapošljavanja medijskih poduzeća u Hrvatskoj uopće. Tamo se redovito, volonterski ili honorarno, angažiraju studenti na poslovima novinara, neovisno o tome obrazuju li se za novinare ili ne, prije svega jer je to jeftina radna snaga (Vukić, 2017), a njihov angažman odnosi se, u načelu, na suradnju u emisijama koje ne tematiziraju ni studentski život ni studiranje. Takvu praksu posebno imaju hrvatske komercijalne radijske postaje za mlade. Riječ je o tradicionalnom načinu učenja novinarstva koji se temelji na suradnji s mentorom koji je duže zaposlen u medijima (najčešće su to urednici) te organizira, prati, usmjerava i vrednuje rad novinara-početnika (Vukić, 2017).

RADIO KAO OBRAZOVNI MASOVNI MEDIJ, NASTAVNO SREDSTVO I METODA UČENJA

Budući da je ovdje riječ o studentima koji se ne obrazuju za novinare, kao polazište za definiciju i opis obrazovanja za radio poslužila je teorija medijskog obrazovanja, čija povijest dokazuje da je radio oduvijek bio predmet medijske edukacije (Fedorov, 2008). Osim u informativne svrhe, radio se primarno koristio za edukaciju, pri čemu ga se podrazumijeva kao masovni medij putem kojega se emitiraju edukativni sadržaji/programi, i u edukaciji jer je višestruko potvrđen kao učinkovito nastavno sredstvo i metoda učenja.⁵

Nwaerendu i Thompson (1987) demonstriraju da se radio intenzivno koristi kao obrazovni medij u zemljama u razvoju u cijelom nizu predmeta od onih povezanih sa zdravstvom, treninga pismenosti do edukacije u osnovnim školama i posebnih obrazovnih tema za civilni sektor. Upravo je aktualna pandemija uzrokovana COVID-19 bolešću ponovno potvrdila važnost radija kao medija koji iznimno efikasno ostvaruje svoju edukativnu društvenu ulogu (UNESCO, 2020).⁶ Ističući interaktivnu prirodu radija i zagovarajući njegovo korištenje za motivaciju i povećanje interesa za određene nastavne teme, Beukes (2006) zaključuje da je pedagoška vrijednost radija dokazana. Ibrahim i Mishra (2016) to argumentiraju iz više aspekata: rad na studentskom radiju utječe na opći razvoj studenata, pridonosi značajnom porastu učinkovitosti studentskoga učenja budući da je radio medij koji s jedne strane omogućuje ostvarivanje ishoda učenja u visokom obrazovanju, a s druge uključuje studente u zajednicu te u smislu participativne medijske

---

5 Head (1956, 400 u Fletcher, 1996, 572) na primjer, razlikuje obrazovanje putem radija i televizije od obrazovanja za radio i televiziju.

6 Kreiranje radijskih emisija se u visokoškolskom obrazovanju uspješno koristi i u kontekstu učenja jezika (npr. Valh Lopert, 2016 i 2017).

produkcije i potrošnje služi razvoju sposobnosti studentskog samostalnog učenja i osposobljavanja. Chávez i Soep (2005) u taj spektar uvode pojam pedagogija kolegijalnosti u smislu zajedničkog uokvirivanja posla i podijeljene odgovornosti (mentor-student), istrage koju vode mladi i posredovane intervencije. Walat (2020) izdvaja visoki potencijal hipermedijskih kurikula i radio emisije uživo kao kvalitetan primjer učenja prihvaćanja različitosti, održavanja ravnopravnosti i ravnoteže među studentima. Ho i Thukral (2009) su, nadalje, dokazali da nastavni alat Interaktivne Radio Instrukcije (IRI), razvijen na Stanfordu 70-ih godina prošlog stoljeća, pozitivno utječe na poboljšanje ishoda učenja. Isto tako, dokazano je da je radio uspješna eksperimentalna metoda učenja (Hawtrey, 2007) i da uključivanjem aktivnosti povezanih s radiom kao medijem u učenje, studenti postižu generalno bolje rezultate (Rudd, 2003).

Da je radio na svim stupnjevima obrazovanja u svijetu iznimno popularan, ukazuje i projekt School Radio na čijim je mrežnim stranicama dostupna i baza podataka pedagoških materijala koji se mogu koristiti u svim fazama kreiranja radijskih emisija (School Radio, bez. dat.). Izdvajajući višestruke koristi studentskog radija, njime se zagovara radio kao iznimno kvalitetna metoda učenja i razvoja u obrazovanju. To je medij koji učenicima i studentima daje glas i njime se omogućuje: društvena uključenost, razvoj samopouzdanja, razvijanje vještina koje se tiču slušanja, govorenja i javnog nastupa, poboljšanje pismenosti, pomoć u ostvarenju ishoda kurikula i razvoj vještina rada u timovima (School Radio, 2015).

Prednosti radija kao metode učenja iz ugla pedagoških znanosti mogu se objasniti iz interpretativno-konstruktivističke paradigme prema kojoj se rad na radijskoj emisiji može tumačiti kao dinamička interakcija sudionika u posebnom socijalnom kontekstu (Halmi, 2013). Na tom tragu, obrazovni konstruktivizam, kao teorija znanja i učenja, izvor je pristupa učenja usmjerenog studentima što se pokazuje kao adekvatan u okviru studentskih aktivnosti povezanih s radijskom emisijom (Oswald, 2006) budući da je sudjelovanje u aktivnostima na radio emisiji projektno učenje (Cheung, 2019), kolaborativan rad u kojemu je manje važno individualno, a više kontekstualno učenje i gdje se razvijaju studentske sposobnosti i stječu nove kompetencije rješavanjem praktičnih zadataka, a čiji su fokus „sadržaj, kultura, zajednica i nastavna praksa“ (Hoidin i Reusser, 2021). To nadalje podrazumijeva i samostalno i participativno učenje činjenjem koje je dio suvremene visokoškolske nastavne prakse,⁷ a čiji korijeni sežu do teorije progresivnoga učenja popularnog u SAD-u 20. stoljeća i Johna Deweya. Na kraju, ali ne i manje važno, s obzirom na to da se u studiji ovoga slučaja naglašava cjelovito

---

7 Kreiranje radijskih emisija se u visokoškolskom obrazovanju uspješno koristi i u kontekstu učenja jezika (npr. Valh Lopert, 2016 i 2017).

obrazovanje studenata, može se osloniti i na holističku teoriju obrazovanja, posebno u kontekstu novinarstva (Vukić, 2019).

Sveučilišni visokoškolski nastavni programi primarno su usmjereni stjecanju kompetencija koje se odnose na određeno zanimanje za koje je potrebna visokoškolska kvalifikacija i koji obrazuju za „poslove u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito“ (Središnji državni portal, 2020) pa se prostor za stjecanje radijskih kompetencija na studijima koji primarno ne obrazuju novinare otvara u obliku izvannastavnih aktivnosti što je relativno nov oblik rada sa studentima u Hrvatskoj (Kotlar i Ćulum, 2014). Taj pojam „obuhvaća sve aktivnosti koje nisu organizirane kao sastavni dio studijskog programa, neovisno o tome tko ih organizira i događaju li se unutar sveučilišnog kampusa ili izvan njega, u zajednici“ (Kotlar i Ćulum, 2014), pri čemu u obrazovnim uvjetima slobode i sigurnosti treba poticati s jedne strane „iskustveno učenje, osobnu aktivnost, doživljaj vlastite vrijednosti i unutarnju motiviranost“, a s druge „prostor kreativnog djelovanja“ (Mlinarević, Brust, 2009). Prednosti izvannastavnih aktivnosti su mnogostruke jer se provode izvan „ograničenja nastavnog sata, ne čuje se zvono, ne gledamo na sat, već slobodno kreiramo zajedno s učenicima ono što ih veseli i ono što žele raditi; mogućnosti kreacije su neograničene“ (Zrilić, Košta, 2009). Budući da je sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima dio slobodnog vremena studenata kojega oni najčešće provode koristeći medije (Vukić, Nefat, Peranić, 2020), ponuditi studentima aktivnosti koje su povezane s kreacijom medijskog sadržaja, iz perspektive medijskog obrazovanja, od višestruke su važnosti i dobiti.

Obrazovanje za radio

Sintagma obrazovanje za radio pronalazi se u istraživanjima studentskog radija u prvoj polovici prošloga stoljeća u kontekstu radija u srednjoj školi (Pearson, 1936) te visokoškolskog novinarskog obrazovanja (AATJ, 1942; Hunter, 1944; Liber i Harwood, 1955) kojom se sugerira stjecanje novinarskih radijskih kompetencija. Obrazovanje za radio na visokoškolskim institucijama se, na tragu teorije medijske edukacije, može razumjeti kao obrazovanje za medije (Ogonowska, 2014) za buduće profesionalce ili dio općeg obrazovanja (ne) integriranog u studijske programe (Fedorov, bez dat.). Moglo bi ga se definirati kao obrazovanje „svjesnih primatelja i kreatora sadržaja koji mogu utjecati na sektor medijskog tržišta“ (Ogonowska, 2014, 69) koji se odnosi na radijsku ponudu. To znači omogućiti studentima stjecanje kompetencija za stvaranje radijskih emisija te kritičku sposobnost procjene postojećih.

Razumijevajući studentske radijske aktivnosti kao one najvišeg stupnja medijske edukacije, riječ je o obrazovanju novinara što je tradicionalno predmet proučavanja više grana komunikacijskih znanosti (komunikologije, masovnih medija i novinarstva), a neki je znanstvenici vide i kao samostalnu istraživačku disciplinu (npr. Deuze, 2006; Vukić, 2019). Naime, postoji argumentirani stav pojedinih autora (npr. Mataušić, 2007; Vukić, 2017) koji zagovaraju novinarsku specijalizaciju, odnosno vide da bi ukupna kvaliteta medijskih sadržaja bila veća kada bi novinari imali minimalno dvije struke, uz temeljnu i novinarsku. Na tragu te ideje u njenom minimalnom opsegu, ovo se istraživanje oslanja i na stogodišnju tradiciju znanstvenog proučavanja obrazovanja novinara, oduvijek izravno povezanog s visokoškolskom nastavom i studijskim programima, odnosno njihovim planiranjem, programiranjem i izvođenjem (Vukić, 2017) pa i u kontekstu radija (npr. Leatherwood, 1939; Power, 1940; Reid, Day, 1941; Liber, Harwood, 1955), kao i studentskom praksom u medijskim, konkretno radijskim redakcijama (npr. AATJ Committee Report, 1942; Hunter, 1944).

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Svrha i cilj istraživanja

Svrha ovoga istraživanja je popuniti prazninu u proučavanju studentskog radija u Hrvatskoj i potaknuti buduća na istu ili sličnu temu. Utvrditi je li radijska redakcija adekvatna metoda učenja u okviru izvannastavne aktivnosti Medijska grupa i studentske radijske emisije Malo kulture, malo turizma za studente sveučilišnog studija Kultura i turizam, središnji je cilj empirijskog dijela istraživanja na koji se odnose i istraživačka pitanja.

Istraživačka pitanja

Učinkovitost radijske redakcije kao metode učenja na primjeru slučaja radijske emisije za studente koji se ne obrazuju za novinare istražuje se pomoću sljedećih istraživačkih pitanja:

IP1 – Kako je i kada pokrenuta emisija?

IP2 – Koja su temeljna obilježja emisije?

IP3 – Kako je organiziran rad na emisiji i koje se metode učenja koriste u okviru te izvannastavne aktivnosti?

IP4 – Kakva su iskustva, stavovi i doživljaji studenata i radijskih suradnika o (A) suradnji te (B) kvaliteti i odjecima emisije?

IP5 – Koje su kompetencije studenti stekli radom na emisiji?

IP6 – Kojim smjerom se Sveučilište u Puli može razvijati u kontekstu studentskog radija?

Metode, ispitanici i varijable

Kao temeljna strategija istraživanja odabrana je studija slučaja koja se tijekom vremena nametnula kao tradicionalna u znanstvenim istraživanjima studentskog radija (npr. Rudd, 2003; Chávez i Soep, 2005; Baker, 2010; Bahfen, Wake, 2011; Martín-Gracia i sur., 2018).⁸ Ova studija slučaja,⁹ koja proučava studentsku radijsku emisiju Fakulteta za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije Sveučilišta Jurja Dobile u Puli Malo kulture, malo turizma u okviru izvannastavne aktivnosti Medijska grupa i u suradnji s lokalnim Radio Maestralom (95,4 MHz), tumači se u kontekstu kvalitativnog pristupa društvenim istraživanjima budući da se odnosi na proučavanje i interpretiranje fenomena u socijalnom kontekstu i prirodnim okolnostima s naglaskom na smisao koji mu pridaju ispitanici na temelju osobnih iskustava, doživljaja i ponašanja (Halmi, 2005 u Miočić, 2018), a podaci se prikupljaju intervjuima, opažanjem i analizom (Milas, 2007). S obzirom na tipologiju, riječ je o instrumentalnoj (Simons, 2012) i dijakronijskoj studiji (Miočić, 2018).

Za potrebe dubinskog razumijevanja svih aspekata povezanih s radijskom emisijom korištena je triangulacija kao temeljno obilježje studije slučaja (Miočić, 2018 prema Johansson, 2003). Konkretno, primijenjene su: triangulacija kvalitativnih metoda (sudioničko opažanje, skupno i individualno intervjuiranje te analiziranje), triangulacija izvora podataka (mentori, studenti, medijski sadržaj i predmetna znanstvena literatura), teorijska triangulacija (studentski radio kao medij zajednice i medijsko obrazovanje) i interdisciplinarna triangulacija (komunikacijske i pedagoške znanosti).

Opažanje s uključivanjem istraživača (Milas, 2007) vršila je inicijatorica i voditeljica izvannastavne aktivnosti Medijska grupa, mentorica studenata okupljenih oko emisije te glavna i odgovorna urednica emisije, a koja je, ujedno, voditeljica projekta u okviru kojega je nastao ovaj rad te jedna od istraživačica i

8 Schnitker (2016) ističe kako se upravo taj metodološki pristup od sredine 90-ih godina prošlog stoljeća nametnuo kao trend u pisanju disertacija koje se bave različitim predmetima istraživanja na primjeru studentskog radija, od medijske politike do programiranja sadržaja.

9 S druge strane, provedena studija ima i karakteristike akcijskog istraživanja budući da su mentorica i promatrana skupina studenata tijekom cijeloga razdoblja aktivno uključeni u sve procese povezane s emisijom - okolnosti zajedničkoga rada, odabir naziva emisije, kreiranja loga i mrežne stranice, sadržaj emisije, nabavku opreme, izradu nacрта, edukacije, pisanje projektnog prijedloga i provođenje znanstvenog istraživanja.

autorica ovoga rada. U tom smislu, u slobodnoj formi bilježile su se sve značajne pojavnosti od osnutka skupine i emisije do pisanja rada u pogledu njena funkcioniranja, reakcija na uvedene metode te relevantnih ishoda učenja, kao i okolnosti nastanka emisije, njenih obilježja i načina produkcije kroz vrijeme.

Oslanjajući se na dugu tradiciju intervjuiranja u prikupljanju podataka o studentskom radiju (npr. Baker, 2010; Laor, 2019), sa zaposlenicima partnerske radijske postaje (N2=3) Radio Maestrala je, u njihovim prostorima 19. listopada 2020. godine, proveden individualni strukturirani intervjui. Intervjuirani su svi suradnici koji su od početka izravno uključeni u rad sa studentima u funkciji direktora radijske postaje, glavnog urednika i montažera, a koji su u prikazu podataka anonimizirani te kodirani po načelu početnoga slova za funkciju mentor (M1-M3) za potrebu obrade podataka. Pitanja su strukturirana s obzirom na četiri teme: Opća pitanja (PM1); Radio Maestral kao radijska studentska vježbaonica (PM2); slušanost emisije Malo kulture, malo turizma (PM3) te smjer razvoja emisije (PM4). Intervju je proveo student koji se unutar radijske redakcije specijalizira za provođenje radijskih intervjua. Razgovor je sniman, transkribiran te je u studenom 2020. godine provedena deskriptivna analiza sadržaja odgovora.

Budući da se u ovom slučaju željelo potaknuti grupnu dubinsku raspravu studenata o učenju radijskog novinarstva, podaci su prikupljeni i kvalitativnom metodom fokus grupe čija je primarna svrha sadržajna jer se njome željelo doći do saznanja o motivaciji, ponašanju, iskustvima i stavovima ispitanika, a onda i obrazovna jer su studenti na taj način stekli uvid u međusobne stavove i stavove grupe na teme povezane s emisijom o kojima pojedinačno nisu prethodno razmišljali, ni grupno o njima diskutirali. To je široko rasprostranjena metoda kojom su se već ranije prikupljali podaci o školskom (npr. Kirshner, 2020) i studentskom radiju (npr. Chávez i Soep, 2005; Albarran i sur., 2007), a Soko i Benković (2009, 218) je zagovaraju kao korisnu i preciznu u pogledu kvalitete izvora podataka. Provedena je 8. listopada 2020. godine na daljinu¹⁰ koristeći alat Google Meet. Upitnik za fokus grupu sastoji se od 32 pitanja otvorenog tipa podijeljenih u 5 tematskih cjelina: sudjelovanje ispitanika u radu Medijske grupe, njihovu motivaciju, očekivanja, podršku, ono što smatraju da su članstvom u Medijskoj grupi dobili (PS1); položaj ispitanika u skupini (PS2); sadržaj, produkcija i uloge u realizaciji emisije (PS3); procjena imidža koji su ispitanici i emisija do sada stekli u javnosti, kako sveučilišnoj tako i općoj (PS4) te dodatna pitanja o tome bi li što mijenjali i ideji uspostavljanja radiostanice pulskog sveučilišta (PS5). Skupnom razgovoru u

10 To je bio jedini mogući način provođenja istraživanja kako bi se poštovala epidemiološke mjere koje je za Sveučilište u Puli u listopadu ak. g. 2020./2021. propisao Stožer civilne zaštite Istarske županije, a Sveučilište usvojilo i kojima je predviđeno da se sve nastavne aktivnosti provode na taj način (Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2020).

trajanju od 2 sata i 35 minuta prisustvovali su, i u njemu aktivno sudjelovali, svi članovi Medijske grupe (N1=8), od čega je 5 studentica i 3 studenta. Prikupljeni podaci su u prikazu rezultata anonimizirani kako su i za potrebe obrade podataka kodirani po načelu početnoga slova za funkciju student (S1-S8). Fokus grupu je moderirala voditeljica Medijske grupe i glavna urednica radijske emisije. Razgovor je sniman, transkribiran te je u studenom 2020. godine provedena deskriptivna analiza sadržaja odgovora.

Analiza medijskog sadržaja, provedena je tijekom prosinca 2020. godine, a korištena je za potrebe: (a) deskripcije sadržaja emisije te digitalnih platformi na kojima se o njoj objavljuju novosti. Podatke se prikupljalo s podstranice Radijska emisija mrežne stranice fakulteta, društvenih mreža fakulteta – Instagram, Facebook, YouTube te platforme MixCloud fakulteta i (b) izrade popisa studentskih radiopostaja i studentskih radijskih emisija u Hrvatskoj prikazanom u teorijskom dijelu rada. Podatke se prikupljalo putem pretraživača Google koristeći ključne riječi studentski radio, studentska radio emisija i Hrvatska/hrvatski/hrvatska te iz Knjige pružatelja radijskih nakladnika u RH i Knjige pružatelja medijskih usluga satelitom, internetom, kabelom i drugim dopuštenim oblicima prijenosa Agencije za elektroničke medije.

Za potrebe teorijskog dijela rada, u prosincu 2020. godine, provedena je i kritička analiza sadržaja prethodno prikupljenih znanstvenih radova o studentskom radiju dostupnih putem znanstveno relevantnih baza podataka: WOS, SCOPUS, ProQuest, Science Direct, Emerald, EBSCOhost, Oxford Journals, Sage Journals, Taylor&Francis, Wiley i SpringerLink.

Etičke napomene

Osobni podaci (ime i prezime) o ispitanicima anonimizirani su u cilju njihove zaštite, a svi su se prethodno usmeno usuglasili s javnim korištenjem prikupljenih podataka za potrebe pisanja i objave znanstvenog rada.

Metodološka ograničenja

Konstrukciju instrumenata za prikupljanje podataka o ovom subjektu slučaja, pitanja za intervju kao i varijable analize, odredili su teorijsko polazište da je fokus studentskih radijskih emisija obrazovanje, kao i na takav način usmjereni cilj i istraživačka pitanja. Djelomično, i ispitanici određuju rezultate ovog istraživanja. Naime, dok su suradnici na radiju tijekom cijeloga razdoblja emitiranja emisije isti,

popis studenata se kroz vrijeme mijenjao.¹¹ Dakle, od 9 aktualnih članova, 8 je onih koji su sudjelovali u ovom istraživanju, od čega je njih petero na emisiji angažirano od početka. To zapravo znači da bi populacija studenata bila djelomice drugačija da se istraživalo u nekim drugim razdobljima ili da su se grupi prije provođenja istraživanja pridružili neki drugi novi članovi.

REZULTATI I RASPRAVA

IP1: Pokretanje emisije

Konkretan rad na kreiranju sadržaja emisije Malo kulture, malo turizma započeo je u listopadu 2018., a od 31. siječnja 2019. ta se polusatna emisija, tijekom akademske godine, emitira na pulskom Radio Maestralu svakog posljednjeg četvrtka u mjesecu od 16.00 sati.

Emisiju osmišljavaju, kreiraju i realiziraju studenti volonteri pod mentorstvom sveučilišne nastavnice iz komunikacijskih znanosti koja ima dugogodišnje iskustvo rada u medijima na poslovima novinarka i urednice.

Najprije su okupljeni zainteresirani studenti s kojima je, prije uključenja u grupu, pojedinačno proveden neformalni uvodni intervju kako bi se saznalo njihove motivacije, preferencije, interese i medijske kompetencije te očekivanja od Medijske grupe.¹² Iz perspektive onoga kako su zamišljali rad na radiju i općenito u medijima, određeni pojedinci su ušli u grupu bez očekivanja, a oni koji su ih imali ističu da su ispunjena i nadmašena jer su naučili sve aspekte pripreme radijske emisije.¹³ Sve ih je oduvijek interesirao rad u medijima, većina je imala prethodna iskustva u kreiranju medijskih sadržaja, a neki i iskustva u radu na školskom radiju. Neki su primarno htjeli upisati studentske programe za obrazovanje novinara pa su nakon odslušanih kolegija povezanih s medijima, samoinicijativno ili na poziv mentorice, postali dio Medijske grupe. Skloni su radu u timu, visoko su motivirani i naglašavaju želju za učenjem, a u slobodno vrijeme bave se medijima iz različitih aspekata.

Studenti su sudjelovali u svim pokretačkim aktivnostima povezanim s emisijom - osmišljavanju naziva, koncepta, trajanja i tema emisije, kao i

---

11 Kako se novi članovi kontinuirano uključuju, a neki odlaze, najmanji broj članova Medijske grupe angažiranih na radio emisiji bio je 8, a najveći 12. U trenutku provođenja istraživanja, Medijska grupa je brojala 8 članova, a posljednji član se pridružio sredinom listopada 2020. godine.

12 Takav se postupak provodi kontinuirano prije učlanjenja novih studenata.

13 Ipak, jedan student i jedan vanjski suradnik, koji su se samoinicijativno/na poziv nastavnice pridružili Medijskoj grupi, nakon nekoliko susreta nisu ostali njenim članom jer se njihova očekivanja nisu podudarala s načinom rada grupe.

osmišljavanju prijedloga loga i odobrenja konačnog grafičkog rješenja za Medijsku grupu i radioemisiju.

IP2: Temeljna obilježja emisije

Cilj emisije je, koristeći akademski diskurs, akademskoj i široj javnosti popularizirati odabrane teme iz kulture i turizma kojima se u medijima ne pridaje dovoljno pažnje ili su posebno zanimljive te demonstrirati različite kompetencije studenata stečene tijekom studiranja.

Emisija je koncipirana oko središnje teme, a sastoji se od blokova Studiraj s nama i Svakog gosta 10 minuta dosta nerijetko drugačijega trajanja i redoslijeda, koji se ponekad i prožimaju,¹⁴ što je uobičajeni način programiranja studentskih radioemisija i ima pristup slobodne sadržajne forme (Newton, 2009), a naglasak je na medijskoj kreativnosti i inovativnosti.

Suradnici s Radio Maestrala potvrđuju da je emisija zanimljivog koncepta, s temama iz područja kulture i turizma koje su izuzetno bitne za cijelu Istru, te je vide i u budućem programu radija jer smatraju da studentima treba pomoći i omogućiti im i taj vid komunikacije s javnošću.

IP3: Organizacija rada i metode učenja

Pretpostavka za planiranje i dizajniranje obrazovnog pristupa radijskoj emisiji bila je visoka motiviranost članova i njihova prethodna iskustva i rad s i/ili u medijima na temelju čega se pošlo od ideje da bi najučinkovitija organizacija rada na emisiji bio onaj po principu radijske redakcije što je u skladu s međunarodnom praksom (npr. Chávez i Soep, 2005). Kako se skupina zainteresiranih studenata tijekom vremena mijenjala, tako su se uloge dodavale i oduzimale, a njih osmero, od kojih je petero sudjelovalo i u njenu osnivanju, danas čine radijsku redakciju i izvršavaju poslove na sljedećim pozicijama – urednik, koordinator, voditelj emisije, novinar, snimatelj/fotograf, montažer, prezenter u video priložima, DJ i glumac. Gotovo svi studenti rade na više pozicija, a zamjećuju da su uloge u timu raspoređene na način da se izvuku maksimumi iz pojedinaca, sukladno njihovim individualnim sposobnostima, mogućnostima i motivaciji, i žele ih zadržati.

Svi se možemo naći u nekom dijelu radijske emisije u kojem smo dobri. (S1)

Tijekom tjedna, mentorica održava skupne ili pojedinačne vježbe, iz perspektive više redakcijskih uloga (urednik-novinar, lektor, fonetičar, urednik-

14 Struktura emisije s obzirom na blokove se tijekom vremena neznatno mijenjala: (a) Pun studio novosti, Svakog gosta 10 minuta dosta i Studiraj s nama (b) Studiraj s nama, Svakog gosta 10 minuta dosta i Kreativni radio (c) Studiraj s nama i Svakog gosta 10 minuta dosta.

tehničar i sl.), kao što su npr. izrada sinopsisa, govor, priprema, pisanje i izrade radijskih vijesti i drugih novinarskih vrsta, pronalazak podataka iz relevantnih izvora, odabir i način kontaktiranja sugovornika, izrada foto i video priloga, montaža i dr.

Redakcijski kolegiji se održavaju jednom tjedno. Tada se sistematizira naučeno, predlažu nove teme i način njihove realizacije te prikupljanje materijala za izradu priloga, izvještava o izvršenom i preostalom poslu.

Koordinacija poslova se obavlja svakodnevno za što su tijekom cijeloga tjedna komunikacijski putovi otvoreni i dinamični pa se komunikacija redovito, nekada i više puta dnevno, ostvaruje na relaciji mentorica-studenti; studenti-studenti; mentorica-suradnici na Maestralu i/ili studenti-suradnici na Maestralu i to, uz usmeno, putem sljedećih komunikacijskih kanala: e-mailom, društvenim mrežama, telefonom, softverima za organizaciju konferencijskih sastanaka i dr. Studenti komunikaciju u grupi ocjenjuju kvalitetnom i uspješnom, a atmosferu ugodnom i opuštenom. Takav način rada svima odgovara, a prednosti su: lakoća dogovora, međusobno pomaganje, davanje i slušanje savjeta, pronalazak zajedničkih kreativnih ideja te poštivanje rokova i agilnost.

Posebno se, skupno i individualno, odvaja dodatno vrijeme za kritičku analizu sadržaja emitiranih epizoda emisija što služi kao polazište u planiranju i programiranju nove. Voditelji navode da im je teško slušati vlastiti glas u eteru i strepe što će im potom javiti obitelj ili prijatelji. S druge strane, studenti navode da vole slušati svoje kolege te su većinom vrlo kritički nastrojeni isključivo prema sebi. Po završetku emisije, osjećaju sreću jer se zajednički trud isplatio. Posljednje 3 epizode su, uz minimalnu superviziju mentorice, studenti realizirali samostalno, a posljednjih 5 u potpunosti iz svojih domova¹⁵ (Tablica 4).

---

15 Studenti od ožujka 2020. nisu imali mogućnost odlaziti u studio Radija Maestal jer se otada nastava na pulskom sveučilištu, uslijed epidemiološke situacije uzrokovane COVID-19 bolešću, održava online.

Tablica 4. Popis emitiranih epizoda emisije Malo kulture, malo turizma

Broj epizode emisije	Datum emitiranja	Tema emisije
Urednica – nastavnica / iz radijskog studija		
1. epizoda	31. siječnja 2019.	specijalizirani hoteli
2. epizoda	28. veljače 2019.	kulturna baština i fortifikacije
3. epizoda	29. ožujka 2019.	noviteti na FITIKS-u
4. epizoda	25. travnja 2019.	međunarodna suradnja i mobilnost
5. epizoda	30. svibnja 2019.	pulski studenti i mediji
6. epizoda	30. siječnja 2020.	Kringa i legenda o vampiru
7. epizoda	27. veljače 2020.	karneval
Urednica – nastavnica /od kuće		
8. epizoda	30. travnja 2020.	jezična i interkulturalna medijacija
9. epizoda	28. svibnja 2020.	putujte s nama i blog KulTurizam
Urednica – studentica /od kuće		
10. epizoda	29. listopada 2020.	turistička sezona 2020/21
11. epizoda	24. studenog 2020.	istarski dijalekti – čakavica
12. epizoda	31. prosinca 2020.	mediteranska gastronomija

Obrazovni pristup toj izvannastavnoj aktivnosti odredila je i činjenica da se tradicionalna medijska produkcija uslijed digitalizacije i konvergencije medija danas manifestira kao multimedijaska (Ogonowska, 2014), a posebno ona koja se odnosi na radio za mlade. Stoga se sadržaji povezani s ovom radijskom emisijom objavljuju na više različitih digitalnih platformi, kako i zahtijevaju koncepti suvremene radijske produkcije (Šop, 2011) (Tablica 5).

Tablica 5. Digitalne platforme na kojima se objavljuju sadržaji o radijskoj emisiji

Naziv platforme	Sadržaj koji se objavljuje	Pristup objavljenim sadržajima
podstranica Radijska emisija (mrežne stranice fakulteta)	najave, novosti, pozivi, izvještaji i reportaže	službeno
Facebook (službeni Facebook profil fakulteta)	vijesti, izvještaji, pozivi	ležerno
Instagram (službeni Instagram profil fakulteta)	fotografije povezane sa sadržajem emisije i drugi grafički prilozi, ključne riječi; vijesti	razigrano
YouTube (službeni YouTube profil fakulteta)	video najave emisije, reportaže, čestitke	kreativno
MixCloud (službeni MixCloud profil fakulteta)	vijesti, ključne riječi, snimak emisije koja je prethodno emitirana u radijskom eteru	pragmatično; kreiran posebno za potrebe virtualne baze emitiranih epizoda radijske emisije

Budući da Fakultet nema medijski laboratorij, tehniku ni opremu kojom bi se moglo producirati radijsku emisiju, projekt se provodi u suradnji s pulskim Radio Maestralom kako bi se studenima omogućila stručna praksa u radijskom studiju. Riječ je dakle i o tehnološki pojačanom učenju dvjema tradicionalnim metodama, konstruktivističkom i produkcije, koje naglašavaju upotrebu prethodno stečenih kompetencija i iskustva, kreaciju i društveno-kulturnu kontekstualizaciju (Nicolaou i sur., 2019), a pri čemu se koriste suvremene audio-vizualne tehnologije za programiranje i produkciju sadržaja povezanih s emisijom (Lacey, 2013).

Alati se razlikuju ovisno o tome pripremaju li studenti emisiju od kuće ili iz radijskog studija, a osim tehničke opreme koju koriste u studiju, ostala je privatno vlasništvo studenata.

Tablica 6. Alati koji studenti koriste u produkciji emisije

Vrsta opreme	Emisija iz studija	Emisija od kuće
Tehnička oprema	Digitalni fotoaparata	Digitalni fotoaparata
	Mobitel (diktafon, pozivi, fotografije)	Mobitel (diktafon, pozivi, fotografije)
	Kompjutor	
	Mikrofoni	Kompjutor
	Mikseta	
Programska oprema	Adobe Audition	Adobe Premiere Pro
	Adobe Lightroom	Skype
	Adobe Photoshop	Vegas Pro
	Adobe Premiere Pro	
	Snapseed	Zoom
	VSCO: Photo & Video Editor	

IP4 (A): Suradnja s kolegama i suradnicima

Radio Maestral je, kao medijski laboratorij u kojemu studenti vježbaju, odigrao nezamjenjivu ulogu u njihovu usavršavanju, a tek su nakon zatvaranja zbog pandemije studenti osvijestili važnost rada u radijskom studiju. Suradnja s Radio Maestralom se za studente pokazala korektnom i pozitivnom, a organizacijska kultura se, sudionicima koji su redovito boravili u redakciji, činila urednom i prikladnom; naglašavaju međusobno poštovanje zaposlenika te iznimno ugodnu i opuštenu radnu atmosferu. Radijski zaposlenici potvrđuju uspješnu i produktivnu suradnju navodeći da su se studenti vrlo dobro snašli u radijskom poslu koji 'nije za svakoga' što su prepoznali i slušatelji i ostali kolege.

Super bih opisao tu suradnju, žao mi je što nismo češće radili uživo. Mislim da ste izvješteni što se tiče produkcije, pronalaska pitanja, sugovornika... (M1)
Produktivno. I studenti i radio su dobili nešto dobro iz toga. (M2)

Fokus suradnje bio je i na konstruktivnim sugestijama koje se odnose na voditelje i pristup pisanju programskog sinopsisa te na usavršavanje u radu s opremom, sigurnosti za miks-pultom i montaži finalnog proizvoda. Studenti su, procjenjuju suradnici, od prve do posljednje epizode emisije, napredovali iz svih perspektiva.

U sadržaju, dinamici, načinu komunikacije, odabiru sudionika. (M1)

Zaposlenici radija pozitivnim i hvalevrijednim smatraju suradnju između medijskih organizacija i studenata studijskih programa koji nisu povezani s komunikacijskim znanostima te ostavljaju mogućnost njihova trajnijeg angažmana u medijima.

Naravno, nikad se ne zna tko će od njih pronaći budućnost u nečem sličnom. (M2)

Definitivno, zato što bilo koje zanimanje je jedna stvar u teoriji, druga u praksi, ovo je odlična prilika za studente da vide kako je to za miks-pultom... (M3)

Kvalitetna suradnja među studentima i stečene radijske kompetencije i kritičke sposobnosti procjene vlastitih i tuđih sadržaja (Ogonowska, 2014) pretpostavke su uspješnom timskom radu koja se temelji na dubljem povezivanju, međusobnom prihvaćanju i razumijevanju. U više je situacija zabilježeno da se studenti koji su na emisiji od početka brinu jedni o drugima i samoinicijativno, u savjetovanju s mentoricom, poduzimaju akcije kojima se unapređuje rad na emisiji. Novi sudionici ne osjećaju nedostatak povjerenja ili da nisu dio tima pri ulasku u skupinu te im se, od početka, sviđa pozitivna atmosfera. Aktualni članovi ne osjećaju ugroženost s dolaskom novih kolega jer imaju samopouzdanja i vjeruju da dobro obavljaju svoje poslove. To je i mjesto, dakle, na kojemu se stječu prijateljstva, a rad na radijskoj emisiji povezuje sudionike i u drugim aktivnostima izvan aktivnosti Medijske grupe i studiranja. Prisjećaju se situacije kad je iz Medijske grupe otišao velik broj članova zbog toga što su diplomirali, pa je, i fizički i emotivno, bilo teško ponovno sastaviti tim i raspodijeliti posao na preostale članove.

Uvijek mi je žao jer nije samo da više tereta padne na nas, nego su to sve velika prijateljstva. (S1)

To je sasvim normalna situacija u medijima, i jednostavno moramo biti spremni na to. (S6)

IP4 (B): Kvaliteta emisije i odjeci

Studenti kazuju da, premda povratne informacije od kolega studenata nisu toliko česte, uvijek su izvrsne i dosad nije bilo kritika, a slušatelji i profesori najčešće reaguju e-mailom i usmeno primjećujući da se napredak kroz emisije neprestano osjeti. Povratne informacije obitelji i poznanika najčešće dobivaju voditelji emisije. Kad su dobili poprilično loše rezultate ankete o slušanosti emisije

koju su proveli među svojim kolegama, studenti su bili dodatno motivirani za rad na emisiji posebno na podizanju njene kvalitete, na kojoj nastavljaju raditi iz osobnog zadovoljstva i jer na taj način stječu nova iskustva.

Bio sam siguran da znamo što radimo unatoč rezultatima ankete i da bi bila velika greška odustati od toga zbog neke brojke. (S7)

Rezultate s jedne strane argumentiraju nepopularnošću radija kao medija među mladima, a s druge ograničenim dosegom čujnosti Radio Maestrala pa mnogim njihovim kolegama koji nisu iz Pule preostaje isključivo streaming putem interneta. Povezuju to i s činjenicom da je emisije uživo slušalo tisuću slušatelja, kako im je na radiju rečeno, što im je pokazalo da imaju puno širi auditorij no što su mislili. Suradnici na radiju navode da je reakcija slušatelja bilo malo, ali su uvijek pozitivne te specijalizirane emisije takvog tipa vide korisnima.

Ono što se mogu sjetiti jest da sam vidio na fejsu tu i tamo da bi se zalajkalo. Negativnih nije bilo, pozitivnih sporadično. (M2)

Da, čula sam nekoliko reakcija i svima se sviđa koncept, opušteno je, edukativno i zabavno. (M3)

Suradnici s radija emisiju ocjenjuju kvalitetnom pri čemu naglašavaju veliku ulogu profesorice-mentorice i načina rada po principu radijske redakcije. Podrška voditeljice Medijske grupe pokazala se dovoljnom i sveobuhvatnom i za studente; pojedinci navode specifične komplimente poput mogućnosti da uvijek pitaju za savjet i mišljenje te opušteno okružje u kojemu neprestano uče i usavršavaju se, teorijski i praktično.

Suradnici s radija složni su i u stavu da se emisija uklapa u program Maestrala i predlažu: da se u budućnosti emisija realizira uživo, da što više gaji i njihov imidž; bude i dalje kvalitetna i neuvredljiva; da se u eteru što više improvizira koristeći opušten, studentski rječnik; da se prošire teme na što veći krug slušatelja te poradi na promociji emisije.

Osluškiivati što zanima studente, što zanima građane i biti poveznica između te dvije skupine. (M1)

I studenti zamjećuju da je emisija kvalitetna s tim da preporučuju prilagodbu emisije imidžu Radio Maestrala, proširivanje tima, pojačanu aktivaciju pojedinih članova grupe te pripremu emisije za televiziju.

IP5: Stečene kompetencije

Studenti smatraju da je Medijska grupa velika dodana vrijednost studijskom programu jer je potpuno povezana i nadograđuje se na znanja i vještine stečene studijskim programom te su zahvalni što imaju mogućnost takvog praktičnog javnog djelovanja što im, kao što je to slučaj i u nekim drugim primjerima studentskih emisija (npr. Kemp i sur., 2012), omogućuje dublje razumijevanje konteksta tema iz područja kulture i turizma.

Definitivno, mislim da smo bogatiji zato što imamo ovakvu izvannastavnu aktivnost (S4).

Sudjelovanjem u radu Medijske grupe, osim što su razvili svoje sposobnosti, studenti su stekli i cijeli niz novih znanja i vještina, samostalnost u izvođenju pojedinih aktivnosti i odgovornost za izvršenje poslova u okviru uloga koje su im dodijeljene. To je u skladu s prethodnim znanstvenim saznanjima koja govore da se izvannastavnim aktivnostima usvajaju nove i proširuju kompetencije stečene u nastavi, razvija interes za rad u društvenu korist i voluntarizam, osposobljava studente za civilnu i demokratsku participaciju, u interakciji i kooperaciji s drugima stječu se komunikacijske vještine, uči toleranciji i fleksibilnosti (Mlinarević, Brust Nemet, 2012), razvijaju i kompetencije autonomnosti, samopouzdanja i samopoštovanja, socijalne vještine, kognitivne sposobnosti, vođenje, donošenje odluka, osjećaj napretka i svrhe (Kotlar i Čulum, 2014), ali i generalnim zaključkom duge tradicije istraživanja izvannastavnih aktivnosti prema kojemu to utječe na njihove opće rezultate i uspjeh studiranja (Baker, 2008). Konkretno, sudionici Medijske grupe stekli su mnogobrojne novinarske, radijske i medijske kompetencije ovisno o segmentu posla za koji su bili zaduženi: od načina fotografiranja za objavu na društvenim mrežama s ciljem da materijali budu primamljivi, audio snimanja, montiranja i uređivanja audio i video materijala, pisanja vijesti, izvještaja i reportaža, organiziranja, pripreme i realizacije intervjua i anketa u odabiru i načinu postavljanja pisanja do pisanja i organizacije programskog sinopsisa, govorničkih vještina: jasnoće govora, dinamike glasa i prirodnosti u eteru, poštivanja rokova i dr.

Odnos i ponašanje s mikrofonom ... opuštenost koja mora biti u studiju kad se snima emisija. (S5)

Naučio sam bolje raditi intervjue, to mora imati strukturu. (S3)

Shvatio sam kako izgleda sinopsis, kako se gradi, paziti na naglaske riječi tokom snimanja emisije. (S2)

Generalno, studenti su tijekom rada u Medijskoj grupi postali dodatno motivirani kako bi se ostvarili u medijskom svijetu: na televiziji, radiju, u odnosima s javnošću te digitalnom marketingu. Raduje ih mogućnost da im se nakon rada na radiju otvore neke nove poslovne perspektive u medijima. Jedan sudionik navodi kako je dobio angažman u dnevnim novinama te je siguran da mu je rad u Medijskoj grupi pomogao u dobivanju posla i stjecanju temeljnih novinarskih znanja i vještina.

Već sam to stavio u svoj CV i planiram to koristiti i prilikom budućih zapošljavanja (S3).

Studenti su, dakle, uključeni u rad lokalne zajednice participirali u medijskoj produkciji intenzivno unapređujući svoj opći razvoj što se vidi kao prednost iz holističke perspektive obrazovanja novinara (Vukić, 2019) i iz percepcije studentskog radija kao holističkog mehanizma maksimaliziranja iskustva učenja (Ibrahim i Mishra, 2016).

IP6: Budućnost studentskog radija na Sveučilištu u Puli

Rijetka su hrvatska sveučilišta, kao što je to Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, koja nemaju studijske programe koji obrazuju novinare, a na mapi studentskog radija bilježe se s čak dvije studentske radijske emisije u programima nestudentskih radija - Radio x-icom i Malo kulture, malo turizma, na taj način doprinoseći općoj kvaliteti radijskoga etera promovirajući kulturu studentskog radija. Očito je, dakle da je ta institucija prepoznala obrazovnu, ali i kulturnu misiju studentskog radija (Baker, 2010) pa bi logičan smjer razvoja bio bi osnutak sveučilišne radijske postaje. Studenti to smatraju dobrom idejom vjerujući da bi se time poboljšala atmosfera na sveučilištu, no skeptični su oko broja zainteresiranih studenata koji bi se aktivno uključili u rad na radiju.

Potencijal takvog projekta u svakom je slučaju velik budući da studentske radijske postaje koje osnivaju sveučilište ili fakultet, na način da osiguravaju neophodni prostor i opremu i eventualno sudjeluju u programiranju, predstavljaju održivi model studentskog radija (Pralica, 2011).

ZAKLJUČAK

Aktualni popis studentskih radija i studentskih emisija na drugim radijima u Hrvatskoj koje donosi ovaj rad, potvrđuje da projekti koji u Republici Hrvatskoj povezuju radio i studente ne napreduju tempom kao u ostalim razvijenim zemljama svijeta. Unatoč tome, pokazalo se da je uloga studentskog radija kao medija zajednice iz obrazovne perspektive i u nas nezamjenjiva.

Cilj ovog empirijskog istraživanja bio je utvrditi je li radijska redakcija adekvatna metoda učenja radijskog novinarstva u okviru izvannastavne aktivnosti za studente koji se ne obrazuju za novinare. Kao ključna strategija istraživanja korištena je studija slučaja studentske radijske emisije Malo kulture, malo turizma koju, od 2018. godine, priprema Medijska grupa studenata Kulture i turizma s Fakulteta za interdisciplinarnu, talijansku i kulturološku studiju Sveučilišta u Puli, a emitira se na lokalnom Radio Maestralu.

Rezultatima prikupljenima iz više različitih izvora i kombinacijom kvalitativnih metoda istraživanja potvrđena je pedagoška važnost kako izvannastavne aktivnosti tako i emisije, a radijska redakcija se, za studente studija Kultura i turizam, pokazala adekvatnom metodom učenja i stjecanja radijskih, medijskih i cjeloživotnih kompetencija. Svi su ispitanici zadovoljni međusobnom suradnjom, smatraju da je emisija kvalitetna premda nema podataka o njenom većem odjeku u javnosti, predlažu načine unapređenja sadržaja emisije i vide je i dalje kao dio programa Radio Maestrala. Prepoznata je, dakle višestruka vrijednost i korist emitiranog radijskog sadržaja, kako za akademsku tako i za širu zajednicu.

Upravo zbog toga, i u nedostatku znanstvenog interesa za studentski radio u Hrvatskoj, apelira se na aktivnije provođenje istraživanja te sustavniji i snažniji razvoj studentskog radija uz potporu Ministarstva kulture i medija RH i Europske unije.¹⁶

---

16 Primjer dobre prakse je samostalni projekt "eRadio za drugu šansu" Sveučilišta Sjever čija je primarna svrha, u kontekstu medija zajednice, inkluzija povratnika/ca s odsluženja kazne zatvora u društvo. Projektom se istovremeno razvijaju cjeloživotne i novinarske kompetencije studenata Novinarstva i oprema studio studentskog e-radija Sveučilišta Sjever, Radio Pressedana.

LITERATURA

1. Agencija za elektroničke medije. (2020). Knjiga pružatelja medijskih usluga satelitom, internetom, kablom i drugim dopuštenim oblicima prijenosa. S mreže preuzeto 4. prosinca 2020. s: <https://pmu.e-mediji.hr/Public/PregledSatelitInternet.aspx>
2. Agencija za elektroničke medije (2020). Radijski nakladnici. S mreže preuzeto 21. prosinca 2020. s: <https://pmu.e-mediji.hr/Public/PregledRadioNakladnici.aspx>
3. Albarran, A. B., Anderson, T., Bejar, L. G., Bussart, A. L., Horst, Daggett, E., Gibson, S., Gorman, M., Greer, D., Guo, M., Horst, J. L., Khalaf, T., Lay, J. P., McCracken, M., Mott, B., Way, H. (2007). What happened to our audience? Radio and new media technology uses and gratifications amongst young adult users. *The Journal of Radio Studies*, 14 (2): 92-101. S mreže preuzeto s: https://www.researchgate.net/publication/249052010_What_Happened_to_our_Audience_Radio_and_New_Technology_Uses_and_Gratifications_Among_Young_Adult_Users
4. Bahfen, N., Wake, A. (2011). Media diversity rules: Analysing the talent chosen by student radio journalists covering Islam. *Pacific Journalism Review*, 17 (1): 92-108. doi: <https://doi.org/10.24135/pjr.v17i2.353>
5. Baker, A. (2010). Reviewing Net-only College Radio: A Case Study of Brooklyn College Radio. *Journal of Radio & Audio Media*, 17 (1): 109-125. doi: <https://doi.org/10.1080/19376521003719409>
6. Baker, C. (2008). Under-represented college students and extracurricular involvement: The effects of various student organizations on academic performance. *Social Psychology of Education*, 11 (1): 273-298. doi: <https://doi.org/10.1007/s11218-007-9050-y>
7. Beukes, J. R. (2006). Using Radio in Innovative ways to support ODL Learners in Namibia: Opportunities, Challenges and Achievements. *Achieving Development Goals: Innovation, Learning, Collaboration and Foundations* Sunset Jamaica Grande Resort, Ocho Rios, Jamaica. S mreže preuzeto 6. prosinca 2020. s: <http://pcf4.dec.uwi.edu/viewpaper.php?id=178&print=1>
8. Deuze, M. (2006). Global Journalism Education. *Journalism Studies*, 7 (1), 19-34. doi: 10.1080/14616700500450293
9. Education for Radio — Its Extent and Objectives: An AATJ Committee Report. (1942). *Journalism Quarterly*, 19 (4): 375-387. doi: <https://doi.org/10.1177/107769904201900405>
10. Chávez, V., Soep, E. (2005). Youth radio and the pedagogy of collegiality, *Harvard Educational Review*, 75 (4): 409-434.
11. Cheung, C. K. (2019). Media Literacy in Hong Kong. In R. Hobbs, P. Mihailidis (Eds.), *The International Encyclopedia of Media Literacy Online*, 2019, (pp. 1-7). Wiley Online Library. doi: 10.1002/9781118978238.ieml0150
12. Fedorov, A. (bez dat.). Media Education: A Historical Perspective The Basic Stages of the History of Media Education's Development. S mreže preuzeto 13. studenog 2020. s: https://www.mediagram.ru/netcat_files/108/110/h_b5cfa7db9d216d26989e2b1ec147ba5f
13. Fedorov, A. (2008). Media Education around the world: brief history. *Acta didactica Napocensia*, 1 (2), 56-68. S mreže preuzeto 12. rujna 2020. s: https://www.researchgate.net/publication/26595210_Media_Education_around_the_World_Brief_History
14. Fleming, C. (2002). *The Radio Handbook*. Second edition. London, New York: Routledge.

15. Fletcher, J. E. (1996). Standpoint: Mapping a discipline – Broadcasting in America. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 40 (4): 570-573. doi: 10.1080/08838159609364378
16. Fraser, C., Restrepo Estrada, S. (2001). *Community Radio Handbook*. UNESCO: Paris. S mreže preuzeto 15. rujna 2020. s: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000124595>
17. Halmi, A. (2013). Kvalitativna istraživanja u obrazovanju. *Pedagoški istraživanja*, 10 (2): 203-217. S mreže preuzeto 11. studenog 2020. s: <https://hrcak.srce.hr/129605>
18. Ho, J., Thukral, H. (2009). Tuned in to student success: Assessing the impact of interactive radio instruction for the hardest-to-reach. *Journal of Education for International Development*, 4 (2): 34-51. Preuzeto s: https://www.heart-resources.org/doc_lib/tuned-student-success-assessing-impact-interactive-radio-instruction-hardest-reach/
19. Hoidin, S., Reusser, K. (2021). Foundations of student-centered learning and teaching. In S. Hoidin, M. Klemenčić (Eds.), *The Routledge International Handbook of Student-centered Learning and Teaching in Higher Education*. Routledge: Abingdon, New York. S mreže preuzeto 12. prosinca 2020 s: <https://www.amazon.com/Routledge-International-Student-Centered-Education-Handbooks/dp/036720052X>
20. Howley, K. (2013). Community Media Studies: An Overview. *Sociology Compass*, 7 (10): 818-828. doi: 10.1111/soc4.12075
21. HRT Radio Pula (2020). Radio x-ica. S mreže preuzeto 10. studenog 2020. s: <https://radio.hrt.hr/radio-pula/emisija/radio-x-ica/1192/>
22. Hunter, A. L. (1944). Education for radio. *Quarterly Journal of Speech*, 30 (3): 299-306. doi: 10.1080/00335634409381004
23. Ibrahim, B., Mishra, N. (2016). College Radio as a Mechanism for Participatory Learning: Exploring Scope for Radio Based Learning among Undergraduates. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 7 (1), 21-34. doi: 10.29333/ojcm/2579. S mreže preuzeto 12. studenog 2020. s: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1132944>.
24. Kemp, J., Mellor, A., Kotter, R., Oosthoek, J. (2012). Student-Produced Podcasts as an Assessment Tool: An Example from Geomorphology. *Journal of Geography in Higher Education*, 36 (1): 117-130. DOI: 10.1080/03098265.2011.576754.
25. Kirshner, J. (2020). School Radio: Finding Innovation in Reaching Remote Learners in Belize. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 8 (3): 90-97. doi: 10.7575/aiac.ijels.v8n.3p.90.
26. Kotlar, V., Čulum, B. (2014). Vrednovanje izvannastavnih aktivnosti: pogled iz studentske perspektive. *Suvremene teme*, 7 (1): 30-55. S mreže preuzeto 19. studenog 2020. s: <https://hrcak.srce.hr/132138>
27. Lacey, K. (2013). Listening in the digital age. In J. Loviglio, M. Hilmes (Eds.), *Radio's new wave: global sound in the digital era* (pp. 9-23). New York/Oxford: Routledge, Abingdon.
28. Laor, T. (2019). The added value of college radio: student self development, fulfillment, and confidence. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*. ahead-of-print. doi: 10.1108/HESWBL-07-2019-0089. S mreže preuzeto 21. prosinca 2020. s: https://www.researchgate.net/publication/338081268_The_added_value_of_college_radio_student_self_development_fulfillment_and_confidence
29. Leatherwood, D. (1939). Outline of a Course in Radio Journalism. *Journalism Quarterly*, 16 (3): 259-263. DOI: 10.1177/107769903901600304

30. Liber, I. S., Harwood, K. (1955). Some results of higher education for radio and television. *The Southern Speech Journal*, 21 (1): 47-51. doi: 10.1080/10417945509371388
31. Martín-Gracia, E., Marta-Lazo, C., González-Aldea, P. (2018). La radio universitaria en su dimensión formativa: Estudio de caso de Radio Unizar. *Revista Mediterránea de Comunicación/ Mediterranean Journal of Communication*, 9 (1): 49-68. doi: 10.14198/MEDCOM2018.9.1.3
32. Mataušić, M. J. (2007). *Komunikacijske znanosti. Definicije i područja istraživanja*. U: M. J. Mataušić (ur.), *Komunikacijske znanosti; Znanstvene grane i nazivlje. Zbornik radova znanstvenog kolokvija*, Zagreb, 2006 (9-36). Zagreb: Biblioteka Komunikologija.
33. Milas, G. (2007). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
34. Miočić, I. (2018). Fleksibilnost studije slučaja: prednost ili izazov za istraživače. *Ljetopis socijalnog rada*, 25 (2): 175-194. S mreže preuzeto 19. prosinca 2020. s: <https://hrcak.srce.hr/216811>
35. Mlinarević, V., Brust, M. (2009). Kvaliteta provedbe školskih izvannastavnih aktivnosti. U: I. Majorosi (ur.), *Dan talenata: zbornik radova, 2009 (25-32)*. Kanjiža: Bolyai Farkas Alapítvány.
36. Mlinarević, V., Brust Nemet, M. (2012). *Izvannastavne aktivnosti u školskom kurikulumu*. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera – Učiteljski fakultet u Osijeku.
37. Mučalo, M. (2010). *Radio – medij 20. stoljeća*. Zagreb: AGM.
38. Mučalo, M. (2020). Komercijalni FM radio u kontekstu hrvatske medijske politike. *Medijske studije*, 11 (21): 87-103. doi: 10.20901/ms.11.21.5
39. Narro, A. J., Hornsby, E. R. (2020). Good Day, Southeastern – We are Live: Livestreaming as an Opportunity for College Radio Stations to Expand Programming, *Journal of Radio & Audio Media*. doi: 10.1080/19376529.2020.1771340
40. Newton, G. D. (2009). College Radio. In C. H. Sterling, C. O'Dell (Eds.), *The Concise Encyclopedia of American Radio*. New York: Routledge. S mreže preuzeto 18. prosinca 2020. s: <https://www.taylorfrancis.com/books/concise-encyclopedia-american-radio-christopher-sterling-cary-dell/10.4324/9780203863558>.
41. Nicolaou, C., Matsiola, M., Kalliris, G. (2019). Technology-Enhanced Learning and Teaching Methodologies through Audiovisual Media. *Education Sciences*, 9 (3), 196, 1-13. doi: 10.3390/educsci9030196.
42. Nwaeronu, N. G., Thompson, G. (1987). The Use of Educational Radio in Developing Countries: Lessons from the Past. *Journal of Distance Education*, 2 (7), 1-7. S mreže preuzeto 7. prosinca 2020. s: <http://www.ijede.ca/index.php/jde/article/download/315/209?inline=1>
43. Ogonowska, A. (2014). Edukacja telewizyjna jako forma edukacji kulturowej (ujęcie psychokulturowe). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia de Cultura VI*. S mreže preuzeto 1. prosinca 2020. s: <http://studiadecultura.up.krakow.pl/article/view/2271>
44. Oswald, D. (2006). Radio, Radio: Student-Run Radio Stations as Examples of Authentic, Hands-On Learning Environments in K-12. *Educational Technology*, 46 (6), 48-50. S mreže preuzeto 11. prosinca 2020. s: <http://www.jstor.org/stable/44429353>
45. Power, L. (1940). *College Radio Workshops*. Washington, D. C.: Federal Radio Education Committee.
46. Reid, S., Day, D. (1942). Chapter VI: Radio and Records in Education. *Review of Educational Research*, 12 (3): 305-322. doi:10.3102/00346543012003305

47. Rudd, B. P. (2003). Are you listening ... are we learning? Radio production as a means of teaching & learning [case study]. *Journal of Media Practice*, 4 (2): 93-103. S mreže preuzeto 2. prosinca 2020. s: <https://core.ac.uk/download/pdf/29176674.pdf>
48. Schnitker, L. (2016). Archives, Advocacy and Crowd-Sourcing: Towards a More Complete Historiography of College Radio. *Journal of Radio & Audio Media*, 23 (2): 341-348. doi: 10.1080/19376529.2016.1224427
49. School Radio. (bez dat). About us. S mreže preuzeto 5. prosinca 2020. s: <https://www.schoolradio.com/pages/about-us>
50. School Radio. (2015). Benefits. S mreže preuzeto 5. prosinca 2020. s: <https://www.schoolradio.com/benefits>
51. Simons, H. (2012). Case study research in practice. London: SAGE publications.
52. Slotten, H. (2008). Radio's Hidden Voice: Noncommercial broadcasting, extension education, and state universities during the 1920s. *Technology and Culture*, 49 (1): 1-20.
53. Središnji državni portal. (2020). Sveučilišni ili stručni studiji. S mreže preuzeto 8. prosinca 2020. s: <https://gov.hr/voja-uprava/obrazovanje/visoko-obrazovanje/sveucilisni-i-ili-strucni-studiji/229>
54. Srednja.hr. (2013). Ovako to rade studenti: Studentske radio postaje u regiji. S mreže preuzeto 14. prosinca 2020. s: <https://www.srednja.hr/faks/ovako-to-rade-studenti-studentske-radio-postaje-u-regiji/>
55. State Universities during the 1920s. *Technology and Culture*, 49 (1): 1-20. doi: 10.1353/tech.2008.0049
56. Sterling, C. H., O'Dell, C. (Eds.) (2009). *The Concise Encyclopedia of American Radio*. New York: Routledge. S mreže preuzeto 18. prosinca 2020. s: <https://www.taylorfrancis.com/books/concise-encyclopedia-american-radio-christopher-sterling-cary-dell/10.4324/9780203863558>.
57. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli (2020). Novosti. S mreže preuzeto 18. prosinca 2020. s: https://www.unipu.hr/novosti/?@=2f4hp#news_107442
58. Šop, S. (2011). Digitalizacija Hrvatskog radija: mreža Tehnet i servis Radio na zahtjev. U: N. Zgrabljic Rotar (ur.), *Digitalno doba. Masovni medij i digitalna kultura (173-193)*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
59. UNESCO (2020). Learning through radio and television in the time of COVID -19. S mreže preuzeto 5. prosinca 2020. s: <https://en.unesco.org/news/learning-through-radio-and-television-time-covid-19>
60. Valh Lopert, A. (2016). Radio kot učinkovit medij za spodbujanje usvajanja materinščine (za študente nesloveniste). *Jazyk – literatura - komunikace*, 1 (5): 55-64. S mreže preuzeto 11. siječnja 2021. s <http://jlk.upol.cz/index.php/cislo-1-2016>
61. Valh Lopert, A. (2017). Linguistic analysis of sound recordings as a method of solidifying mother tongue proficiency. *Jazyk - literatura - komunikace* 2 (6): 4-14. S mreže preuzeto 11. siječnja 2021. s <http://jlk.upol.cz/index.php/cislo-2-2017>
62. Vukić, T. (2017). *Od novinara do novinarstva – Studija novinarskih vještina*. Zagreb-Pula: Golden Marketing – Tehnička knjiga – Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
63. Vukić, T. (2019). Sustainable Journalism Education - The Only Possible Way Towards the Future. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 21 (1): 253-279. doi: 10.15516/cje.v21i0.3449.

64. Vukić, T., Nefat, K., Peranić, Z. (2020). Pula students' television competencies. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 1-19. doi: 10.1080/1331677X.2020.1752763.
65. Walat, W. (2020). Media education in the school system. *Media, culture and public relations*, 11 (2): 161-165. doi: 10.32914/mcpr.11.2.4
66. Zrilić, S., Košta, T. (2009). Učitelj – kreator izvannastavnih aktivnosti. *Magistra Iadertina*, 4 (1): 159-170. S mreže preuzeto 11. prosinca 2020. s: <https://hrcak.srce.hr/50945>

STUDENT'S RADIO IN CROATIA – CASE STUDY OF THE RADIO SHOW 'A LITTLE BIT OF CULTURE, A LITTLE BIT OF TOURISM'

ABSTRACT

The purpose of this empirical paper is to initiate a scientific debate about the student radio in Croatia, while the central aim is to establish if, using the case study of the student radio show 'A little bit of culture, a little bit of tourism', the radio newsroom is an adequate learning method about radio journalism as part of an extracurricular activity for non-journalism students. The methodological triangulation, triangulation of data, theoretical and interdisciplinary triangulation were used. The starting point was that the primary mission of the student radio is an educational one where it is defined as the community medium, while student activities were analysed as part of the interpretive-constructivist pedagogical paradigm and media education. Data were collected by different qualitative scientific methods (participant observation, interviewing and analysing) from different primary and secondary sources (mentors, students, media content and content of scientific papers). It has been established that the culture of the student radio in Croatia is not rich and that, even for students of a different profile, work in a radio newsroom may result in multiple educational outcomes, the acquisition of radio, media and lifelong competencies and quality media contents important for the academic and local community. Hence, it is important to continue researching and improving student radio in Croatia.

Key words: case study, education for radio, extracurricular activity, learning methods, student radio.

PRILOZI

Prilog 1. Primjer obavijesti o emitiranoj epizodi radijske emisije objavljen na podstranicama mrežne stranice Fakulteta za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije u Puli

fitiks.unipu.hr / Za studente / Radijska emisija / Obavijesti

2. 6. 2020.
Uređeno: 2. 6. 2020. u 14:59

Emitirana 9. epizoda emisije Malo kulture, malo turizma

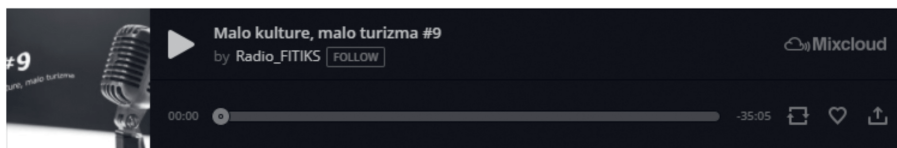
Za 9. epizodu studentske radijske emisije FITIKS-a Malo kulture, malo turizma, emitiranoj u četvrtak, 28. svibnja 2020. godine s početkom u 16 sati na Radio Maestralu, članovi Medijske grupe istraživali su putovanja, a kroz temu je vodio poznati voditeljski dvojac - Tin Katinić i Katarina Bratulić. U emisiju nas je interpretativnim čitanjem uvela Mia Putijanac interpretiravši isječak sa studentskog bloga KulTurizam.

U prvom dijelu emisije podijelili smo s vama informacije o virtualnim putovanjima, budući da nam se život u zadnjih nekoliko mjeseci gotovo u potpunosti preselio na internet, a zahvaljujući tehnologiji u mnogim stvarima možemo uživati upravo online. Zanima vas kako virtualno putovati? Otkrili smo na koje načine možete posjetiti željene destinaciju upravo iz udobnosti vlastitoga doma.

U drugome dijelu emisije detaljnije je predstavljena još jedna kreativna ideja studenata druge i treće godine preddiplomskog i prve godine diplomskog sveučilišnog studija Kulture i turizma. Oni su se, naime, pod mentorstvom doc. dr. sc. Nataše Urošević otisnuli u pisanje bloga o putovanjima. Naša gošća, profesorica Urošević, detaljnije opisuje kako je blog povezan s kolegijima koje predaje i koji je cilj tog studentskog angažmana te iznosi svoja razmišljanja i stavove o posljedicama na putovanja koja će ostaviti globalna pandemija koronavirusa.

Za kraj su nam se uključili i studenti koji su nama i vama posijelili svoja urednička i autorska iskustva u radu na blogu.

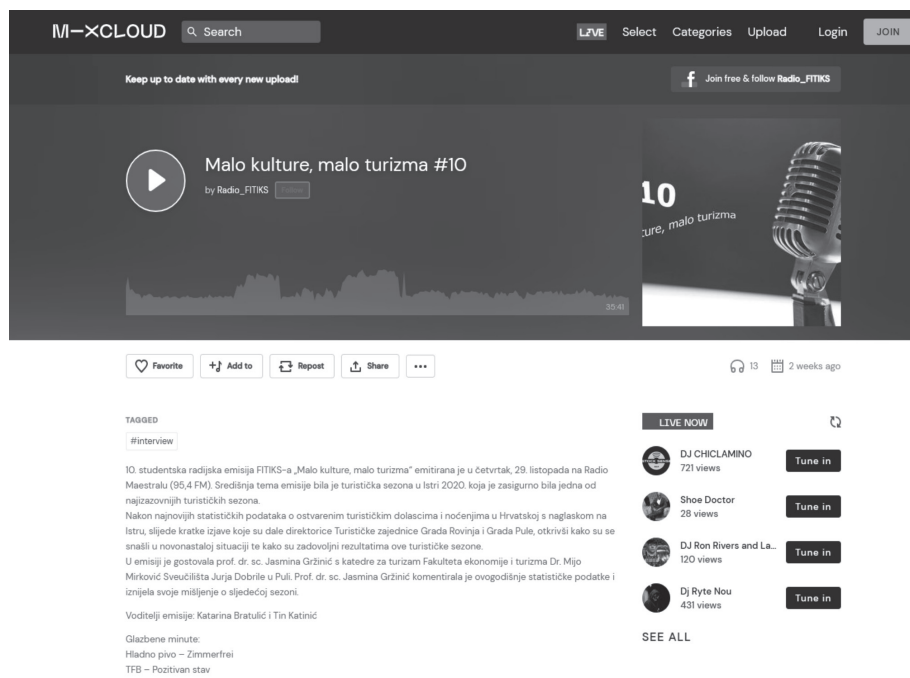
Za sve koji su propustili radijsku emisiju uživo, novu 9. epizodu možete poslušati na MixCloud-u FITIKS-a! Do idućega slušanja #ostanimoodgovorni!

← Popis obavijesti

Izvor: https://fitiks.unipu.hr/fitiks/za_studente/radijska_emisija/obavijesti (Pristupljeno 7. prosinca 2020.)

Prilog 2. Primjer opisa jedne od epizoda radijske emisije Malo kulture, malo turizma objavljen na platformi MixCloud

MIXCLOUD Search LIVE Select Categories Upload Login JOIN

Keep up to date with every new upload!

Join free & follow Radio_FITKS

Malo kulture, malo turizma #10
by Radio_FITKS

10
kulture, malo turizma

Favorite Add to Repost Share

13 2 weeks ago

TAGGED
#interview

10 studentska radijska emisija FITKS-a „Malo kulture, malo turizma“ emitirana je u četvrtak, 29. listopada na Radio Maestralu (95,4 FM). Središnja tema emisije bila je turistička sezona u Istri 2020. koja je zasigurno bila jedna od najizazovnijih turističkih sezona.

Nakon najnovijih statističkih podataka o ostvarenim turističkim dolascima i noćenjima u Hrvatskoj s naglaskom na Istru, slijede kratke izvještaje koje su dale direktorice Turističke zajednice Grada Rovinja i Grada Pule, otkrivi kako su se snašli u novonastaloj situaciji te kako su zadovoljni rezultatima ove turističke sezone.

U emisiji je gostovala prof. dr. sc. Jasmina Gržinić s katedre za turizam Fakulteta ekonomije i turizma Dr. Mijo Mirković Sveučilišta Jurja Dobrića u Puli. Prof. dr. sc. Jasmina Gržinić komentirala je ovogodišnje statističke podatke i iznijela svoje mišljenje o sljedećoj sezoni.

Voditelji emisije: Katarina Bratulić i Tin Katičić

Glazbene minute:
Hladno pivo – Zimmerfrei
TFB – Pozitivan stav

LIVE NOW

- DJ CHICLAMINO 721 views [Tune in](#)
- Shoe Doctor 28 views [Tune in](#)
- DJ Ron Rivers and La... 120 views [Tune in](#)
- Dj Ryte Nou 431 views [Tune in](#)

SEE ALL

Izvor: <https://www.mixcloud.com/discover/fitiks/> (Pristupljeno 7. prosinca 2020.)